

ПРИНЦИПИ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ

*Буров О. В., Тарасова О. С., студенти
Науковий керівник: Бочарова Н. А., к. е. н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Реструктуризація повинна мати певний теоретичний базис, яким виступають принципи, які, у свою чергу, є якісними характеристиками реструктуризаційних змін. У традиційному розумінні під принципом розглядають основне вихідне положення певної наукової системи, теорії, ідеологічного напрямку [22].

Загальноприйнятого переліку принципів реструктуризації немає, тому науковці по-різному їх представляють як за теоретичним змістом, так і кількісно. Узагальнено наукові погляди з цього питання викладено в таблиці 1.

Більшість фахівців [1-3] представляють у своїх працях майже однотипні принципи з однаковим теоретичним наповненням, а саме: комплексність, адаптивність, ітеративність, ефективність, обґрунтованість, зниження опору змінам, системність та інноваційність.

Квятковська Л. А. і Терещенко В. І. визначають п'ять принципів, серед яких увагу привертає принцип самовизначення, який науковці визначають таким чином: «необхідність проведення реструктуризації повинно вирішувати саме підприємство» [4]. Але принцип самовизначення обмежує реструктуризацію з позицій ініціювання якісних перетворень підприємства, адже пропозиції щодо реструктуризаційних змін можуть вносити як внутрішні, так і зовнішні зацікавлені суб'єкти.

Деякі автори [5-7] вносять певні новації у назви принципів. Так, Ченаш В. С. в своїй роботі принципи реструктуризації визначає детермінантами якісної характеристики. Стеченко Д. і Омельченко О. представляють принципи у розширеному тлумаченні [8], що виглядає як концептуальні положення реструктуризаційних змін, проте не є принципами реструктуризації.

Вважаємо за доцільне згрупувати принципи за п'ятьма основними характеристиками: охопленістю змінами (комплексність та визначеність), теоретичною базою (науковість та професійність), внутрішнім наповненням (обґрунтованість, об'єктивність, збалансованість), просторовою орієнтацією (своєчасність, стратегічність, плановість, безперервність) та результатом (ефективність, оптимальність, адаптивність, цілеспрямованість, інноваційність).

Таблиця 1 – Принципи реструктуризації підприємств різних авторів

Принципи	Автори							
	Гавриш О. А., Іванова Т.В.	Єфімова Г. В.	Крисько Ж. Л.	Квятковська Л. А., Терещенко В. І.	Новікова М. В.	Ченаш В. С.	Стеченко Д., Омельченко О.	Кирчага І.М., Шершенюк О.М., Земська О.
Комплексності	+	+	+			+	+	
Адаптивності	+	+	+			+		
Ітеративності	+	+	+					
Ефективності	+	+	+				+	
Обґрунтованості (прийняття рішень на основі моделювання і оцінювання їх наслідків)	+				+		+	+
Зниження опору змінам (перетворенням)	+	+	+		+			+
Системності	+					+		
Інноваційна спрямованість (інноваційність)	+					+		
Цільова орієнтація або цілеспрямованості		+	+	+			+	
Плановості		+	+					
Об'єктивності		+	+				+	
Науковості				+				
Безперервності				+			+	
Самовизначення та самоорганізація				+			+	
Погодження інтересів учасників				+			+	
Упередження					+			
Своєчасності					+			+
Збалансованості					+		+	+
Урахування невизначеності					+			+
Підготування або підготовленості					+			+
Стратегічності						+		
Оптимальності						+		
Сталий розвиток						+		
Координованості дій у процесі перетворень							+	
Мотивованості у здійсненні реструктуризації і зниження спротиву змінам							+	
Професійність команди							+	
Використання сучасних концепцій управління							+	
Запобігання								+

Така класифікація принципів орієнтує ініціаторів і виконавців реструктуризаційних дій на основні принципові аспекти: науковість і професійність теоретичних основ реструктуризації; внутрішнє наповнення реструктуризаційних дій має бути обґрунтованим, об'єктивним і збалансованим; реструктуризаційні зміни мають бути комплексними і максимально попередньо визначеними; реструктуризаційні перетворення мають бути просторово визначені у

розумінні своєчасності, плановості, стратегічності й безперервності; результат реструктуризації має бути оптимальним, ціленаправленим, ефективним, адаптивним та інноваційним.

Література.

1. Гавриш О. А. Механізм реструктуризації промислових підприємств / О. А. Гавриш, Т. В. Іванова // Економічний вісник Національного технічного університету України «КПІ» : зб. наук. праць. – К. : ВД ЕКМО. – 2011. – № 8. – С. 192 – 196.
2. Єфімова Г. В. Організаційно-економічний механізм реструктуризації суднобудівного підприємства / Г. В. Єфімова // Економічні інновації. – 2013. – Вип. 52. – С. 83 – 92.
3. Крисько Ж. Л. Адаптація підприємства до зовнішнього середовища через механізм реструктуризації / Ж. Крисько // Галицький економічний вісник. – 2009. – № 2. – С. 38 – 42.
4. Квятковська Л. А. Реструктуризація як засіб забезпечення виживання і розвитку підприємства / Л. А. Квятковська, В. І. Терещенко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://www.kdu.edu.ua/statti/2006-5-1\(40\)/132.pdf](http://www.kdu.edu.ua/statti/2006-5-1(40)/132.pdf)
5. Новікова М. В. Управління реструктуризацією підприємства / М. В. Новікова // Науково-технічний збірник. – Харків, 2009. – № 78. – С. 110 – 117.
6. Ченаш В. С. Економічні основи процесу реструктуризації підприємств / В. С. Ченаш // Економіка:реалії часу. – 2013. – № 5 (10). – С. 55 – 61.
7. Кирчата І.М. Побудова механізму реструктуризації підприємства: зміст та основні елементи / Кирчата І.М., Шершенюк О.М., Земська О. // Економіка і суспільство. – 2017. – № 13. – С. 489-496.
8. Стеченко Д. Сценарний підхід до реструктуризації підприємств на основі комплексу економіко-математичних моделей / Д. Стеченко, О. Омельченко // Соціально-економічні проблеми і держава. – 2013. – Вип. 2 (9). – С. 195 – 215.